

Týlové zabezpečení

dalekých přesunů

Předpokládané možné zahájení války a charakter soudobých vojenských operací, jako jejich rozmach, masové použití vojsk a techniky, používání všech druhů zbraní hromadného ničení, vysoká manévrovost, rychlé a náhlé změny situací, vyžadují uskutečňovat přesuny vojsk.

Přesuny vojsk jsou součástí bojové činnosti a jejich cílem je přemístit svazky a útvary do prostoru dalšího bojového použití; to vyžaduje splnit přesuny včas a při zajištění plné bojové pohotovosti přesunujících se vojsk. Na tomto úkolu má svůj podíl i týlové zabezpečení.

Z přesunů vojsk, které mohou být po vlastní ose, přeprava po železnici, přeprava na podvalnicích, přeprava po vodě a vzduchem a různé kombinace, mají největší důležitost přesuny po vlastní ose.

Týlové zabezpečení dalekých přesunů musí být těsně přimknuto k činnosti vojsk a vycházet z předpokládané délky přesunu, dalšího možného použití vojsk, z pochodové sestavy na osách přesunu, rychlosti přesunu, organizace malých a velkých zastávek, denního nebo nočního odpočinku, možného působení nepřítelů na přesunující se vojska, zda přesun je na vlastním nebo nepřátelském území, na terénu, povětrnostních podmínkách a celkové materiální a zdravotnické situaci.

Podle zásad polních řádů může průměrný celodenní pochodový výkon dosáhnout 200—250 km a někdy i více. Podle zkušeností z některých cvičení sovětských a našich vojsk můžeme reálně počítat s denními pochodovými výkony okolo 300 km.

Při teoretických propočtech a na základě zkušeností z týlového zabezpečení dalekého přesunu divize vycházíme z toho, že:

— divize dostává pochodové pásmo, v němž určuje jednu až tři pochodové osy se zřetelem na požadavky OPZHN, aby mohla vojska uskutečnit potřebný

manévr, bude-li překonávat zničené nebo zamořené prostory a zátarasy, a měla se vyhnout velkým osadám, komunikacím, soutěskám apod.;

- počítáme s průměrnou rychlostí přesunu pro smíšené proudy (v současných podmínkách budou prakticky vždy) 30—35 km ve dne a 25—30 km v noci, při vzdálenosti mezi vozidly 25—50 m mezi proudy 3—5 km;

- malé zastávky plánujeme po 2—3 hodinách přesunu v trvání 20—30 minut a velké zastávky na začátku druhé poloviny celodenního přesunu v trvání 2—4 hodiny. Přestávky využíváme pro odpočinek vojsk, především řidičů, k doplnění PHM a výdej stravy, ke kontrole stavu vozidel a k jejich technickému ošetření;

- při přesunech v zimě zabezpečujeme opatření pro bezporuchový provoz techniky při nízkých teplotách, udržování cest ve sjízdném stavu a opatření proti omrznutí vojsk. Rychlost přesunu se může snížit o 30—50 %.

Týlové zabezpečení dalekého přesunu divize (útvary) můžeme organizačně a časově rozdělit do tří etap: před přesunem, při vlastním přesunu a po ukončení přesunu.

Před zahájením přesunu divize zabezpečuje

- kalkulaci spotřeby materiálu s důrazem na pohonné hmoty a vyřešení organizace týlu pro přesun;

- vydáním týlového rozkazu (nařízení) k týlovému zabezpečení přesunu;

- doplnění zásoby materiálu, z nichž část zpravidla předsunuje ve formě letůček k útvarům, do prostoru velkých zastávek a do prostoru nového rozmístění, před zahájením přesunu vydání teplé stravy;

- odsun raněných a nemocných, předsunutí zdravotnických odsunových prostředků, popřípadě organizaci dočasných zdravotnických etap na osách přesunu;

- vybavení techniky prostředky ke zvýšení průchodnosti;

- připravit TVS a podřízených týlových útvarů a jednotek k přesunu.

V průběhu přesunu zaměřujeme týlové zabezpečení na

- organizaci doplňování pohonných hmot na malých zastávkách a při denním odpočinku;

- výdej teplé stravy na velkých zastávkách;

- sledování zdravotnického zabezpečení a odsun raněných a nemocných;

- velení týlu, v němž položit důraz na trvalý přehled o týlové situaci přesunujících se vojsk;

- dodržování grafikonu přepravy jednotlivých týlových útvarů a jednotek.

Po ukončení přesunu řeší týloví funkcionáři urychleně tyto úkoly:

- doplnit bojovou techniku pohonnými hmotami a soustředit obaly vydaných jednotkám před a v průběhu přesunu;

- vydat vojákům teplou stravu;

- obnovit nařízené pohyblivé zásoby materiálu;

- získat přehled o týlové situaci u podřízených vojsk;

- připravit týlové útvary a jednotky k plnění dalšího bojového úkolu.

K týlovému zabezpečení dalekého přesunu zpracovává NT-ZV divize (útvary) plán týlového zabezpečení, ve kterém po jednotlivých službách řeší zabezpečení vojsk.

Při organizaci **zabezpečení přesunu pohonnými hmotami** zaměřujeme úsilí především na vhodné rozložení zásob PHM, které musí odpovídat podmínkám pochodu a možnostem doplňování. Nejdůležitějším úkolem je správná příprava

doplňování PHM během přesunu v prostorech malých a velkých zastávek, odpočinků a doplnění zásob skladů.

Při propočtech a organizaci doplňování vycházíme z toho, že bojová technika je značně různorodá, má různou spotřebu PHM na ujetí 100 km, má různé množství pohonných hmot v hlavních a přídatných nádržích a tím tedy značně rozdílný akční rádius.

Rozdílnost akčního rádia u hlavních druhů vojenské techniky ukazuje **tabulka 1.**

Tabulka 1

Typ techniky	Náplň v litrech			Průměrná spotřeba na 100 km	Akční rádius na silnici v km
	hlavní nádrž	přídatné obaly	Celkem		
Jawa 350	13	—	13	4	325
Gaz 69A	60	4 × 20	140	20	700
P-V3S	120	4 × 20	200	30	665
T-111	135	6 × 20	255	45	565
T-813 NT	520	6 × 20	640	82	780
OT-62	400	—	400	135	295
OT-65	150	3 × 20	210	38	550
OT-64	350	—	350	70	500
OT-810	240	—	240	63	380
SD-100	760	3 × 90	1 030	225	460
T-54	800	2 × 200	1 200	315	380
T-55	960	2 × 200	1 360	360	375

Akční rádius v tabulce (podle praktických zkušeností bude ještě o 10—30 % menší, neboť jej nepříznivě ovlivní jízda v proudu a povětrnostní podmínky) přímo diktuje dát k některým typům bojové techniky před přesunem další přídatné obaly s pohonnými hmotami a organizovat doplňování za přesunu.

Výhodné bude doplnit další případné obaly s pohonnými hmotami k OT-62, OT-810, popřípadě k OT-64 a SD-100. Tyto obaly s PHM je nutné předsunout k bojové technice ještě před zahájením přesunu vojsk.

Hlavní nádrže bojové techniky z přídatných obalů doplňujeme na všech malých zastávkách (jsou-li po 2—3 hodinách jízdy, znamená to po ujetí asi 60—100 km). Na velké zastávce, nebo při odpočinku doplňujeme hlavní nádrže techniky a všechny přídatné obaly.

Vezmeme-li např. přesuny divize na vzdálenost 300 km, celková spotřeba bude činit asi 800—900 m³ pohonných hmot.

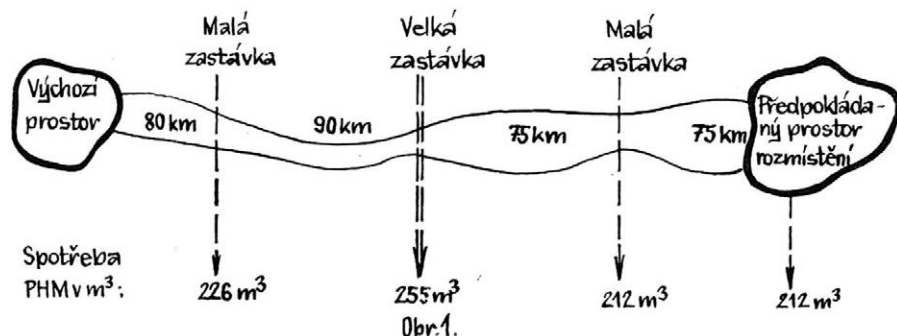
Znáznáme-li schématicky přesun divize na 300 km, vidíme, že na jednotlivých zastávkách budeme doplňovat pohonné hmoty podle *obr.1.*

Přitom ve skladě útvarů a svazku bude celkem asi 600 m³ NM a 65 m³ BA. Znamená to, že divize použije-li všech svých zásob pohonných hmot ze skladů útvarů a z divizního skladu, nedoplní spotřebované PHM po 300 km dlouhém přesunu.

Situace proto vyžaduje, aby divize v prvním pořadí dostala možnost odběru PHM po vyprázdnění obalů na velké zastávce a nebo jí předal asi 200—300 m³ PHM nadřazený zásobovací stupeň v prostoru velké zastávky, nebo v místě nového rozmístění a ve druhém pořadí dostala možnost doplnit své zásoby skladů.

K včasnému a plynulému doplnění bojové techniky pohonnými hmotami na velké zastávce volíme nejvhodnější systém a vytváříme pro jeho realizaci podmínky ještě před zahájením přesunu. Doplnění organizujeme v těchto variantách:

— do zahájení přesunu předsunout zásoby z divizního skladu PHM k plukovním skladům; pluky mohou tyto letůvky dále předsunout až k praporním výdejnám;

— divizní sklad předsunout do prostoru velké zastávky divize a vyčlenit z něho letůvky do prostorů velké zastávky jednotlivých útvarů;

— do zahájení přesunu vyčlenit a předsunout zásoby z divizního skladu k útvarům, které je zařadí do svých průzkumných skupin, které vedou průzkum velké zastávky; v prostoru velké zastávky vyčkají příjezdu útvaru a uskuteční doplnění;

— do zahájení přesunu vyčlenit a předsunout zásoby z divizního skladu k útvarům, které je zařadí do svých průzkumných skupin, které vedou průzkum nového prostoru rozmístění; s nimi se přemístí do nového prostoru rozmístění; k praporním výdejnám předsunou zásoby z plukovních skladů; na velké zastávce řešit doplnění z plukovních zásob a po ukončení přesunu z divizní letůvky;

— na velké zastávce doplní řidiči hlavní nádrže bojové techniky z přidavných obalů a prázdné přidavné obaly vymění za plné z předsunutých zásob; zásoby praporních výdejen PHM zůstanou zachovány;

— uskutečnit i různou kombinaci těchto variant, popřípadě další možné varianty, které jsou méně výhodné.

Výše předsunovaných zásob k útvarům bude záviset na výši spotřeby PHM z výchozích prostorů do prostorů velké zastávky.

Nejdůležitější otázkou je časová kalkulace možného doplnění techniky na velké zastávce a v novém prostoru rozmístění.

Časová norma pro doplnění tankové (motostřelecké) roty v pochodové sestavě je dle předpisu Týl-1-3 na výtečně 25 (15) minut, na dobře 20 (30) minut a vyhovující hodnocení 30 (40) minut.

Můžeme kalkulovat, že prapor doplní PHM do hlavních nádrží z přídavných obalů do 50 minut a vymění prázdné obaly za plné asi za stejnou dobu.

Celkově můžeme dosáhnout při dobré organizovanosti doplňování toho, že pluk ukončí doplnění do 2 hodin. Přitom řidiči nebudou celou dobu 120 minut doplňovat PHM, ale každý pouze několik minut. Všichni nezačnou doplňovat ve stejnou dobu a všichni nemohou vyměňovat prázdné obaly za plné.

Doplňování PHM do techniky osobně řídí velitel jednotky, ZVTV praporu a náčelník praporečnické výdejny PHM. Nebudou-li tito funkcionáři organizovat doplňování techniky, pak uvedený čas na doplnění se nejméně zdvojnásobí.

Obdobně budeme organizovat doplnění techniky pohonnými hmotami po ukončení přesunu.

Uvolněnou táru na velké zastávce ihned doplňujeme. Podle konkrétní situace to bude z vyčleněných zdrojů vlastním odběrem a nebo převzetím přísunu od nadřazeného zásobovacího stupně. Časovou kalkulaci doplnění zásob skladů po doplnění techniky na velké zastávce propočítá NZ PHM konkrétně a podle propočtu odesílá vozidla k odběru a po odběru je přesunuje do předpokládaného nového prostoru rozmístění, aby mohl tyto zásoby použít pro doplnění techniky po přesunu a pro obnovení pohyblivých zásob útvarových skladů.

Po doplnění techniky v novém prostoru rozmístění NZ PHM divize co nejrychleji organizuje obnovení úplných pohyblivých zásob PHM u celé divize.

Kromě dříve uvedeného představení zásob PHM musí být v každé technické uzavírací hlídce (TUH) určité množství PHM (BA, NM, oleje). Nejvýhodnější je, do TUH praporů vydat baňky s PHM, do TUH útvaru vyčlenit jedno vozidlo s PHM ze skladu útvaru a do TUH divize jedno vozidlo s naftou a jedno vozidlo s benzinem a oleji z divizního skladu.

Vyčleňujeme rovněž PHM k pohyblivému odřadu, průzkumné skupině, popřípadě samostatně působícím jednotkám.

Vzhledem ke všem uvedeným skutečnostem NZ PHM divize při jejím přesunu na vzdálenost 300 km navrhuje tento systém doplňování:

- k hodině pohotovosti k přesunu zvýšit zásoby u techniky (na tancích mít nejméně 2 sudy 200 l, u OT v průměru 3—4 baňky 20 l);

- z divizního skladu PHM před zahájením přesunu předsunout zásoby pohonných hmot k útvarům; orientačně kalkulujeme s předsunutím letičky k msp ve výši 3 m³ BA a 18 m³ NM a k tp ve výši 3 m³ BA a 32 m³ NM;

- výdejnám PHM motostřeleckých a tankových praporů, k dělostřeleckým oddílům, do POZ, průzkumných skupin a do technických uzavíracích hlídek předsunout potřebné množství PHM z plukovních skladů, popřípadě z letiček divize;

- z divizního skladu PHM vyčlenit PHM do technických uzavíracích hlídek divize;

- techniku doplňovat na všech malých zastávkách z přídavných baněk; na velké zastávce doplňovat hlavní nádrže techniky a všechny přídavné obaly;

- uvolněnou táru divizních a plukovních skladů na velké zastávce doplnit odběrem z vyčleněných zdrojů.

Budou-li péči nadřazeného zásobovacího stupně přisunuty PHM do prostoru velké zastávky, bude technika doplněna především z těchto zásob;

- doplnění bojové techniky u jednotek po přesunu řešit v prvním pořadí z předsunutých zásob od divize, v dalším pořadí ze zásob útvarových skladů PHM;

— pohyblivé zásoby skladů doplnit z vyčleněného zdroje, nebo z přísunu od nadřízeného zásobovacího stupně;

— po dobu přesunu i po jeho ukončení zachovat pohyblivé zásoby prapor-
ních týlů, z nichž nedoplňovat; v mimořádných případech dá souhlas k jejich
použití velitel útvaru.

Zabezpečení stravou organizujeme tak, aby vojska před přesunem, za velké
zastávky a ihned po přesunu obdržela teplou stravu.

Pro přesun můžeme použít k přípravě stravy dávku potravin nebo vhodně
upravenou denní dávku potravin, nebo připravovat stravu z předpřipravených po-
travin, popřípadě z konzervové dávky.

Před zahájením přesunu vždy vydáváme teplou stravu a na přesun vydává-
me do polních lahví vojákům a do termosů k rotám teplý nápoj, studenou pře-
sní dávku (uzeninu, sýr, suchary, chléb, cukrovinky apod.). Pro malé odloučené
jednotky vydáváme konzervové dávky potravin a vojáci si je sami ohře-
jí na vařiči na tuhý líh, nebo je konzumují studené. Do technických uzaví-
racích hlídek vydáváme 50—100 konzervových dávek k zabezpečení stravování
osádek, které z různých příčin zůstanou na ose. Kromě toho do technické uza-
vírací hlídky na každé ose vyčleňujeme jedno vozidlo s potravinami z divizního
skladu se stejným úkolem.

Podle situace se přesunují hospodářské výdejny na zádi svých jednotek (kte-
ré mají ve stravovací skupině), nebo mohou být před zahájením přesunu před-
sunuty do prostoru velké zastávky, nebo až do nového prostoru rozmístění.

V prostoru velké zastávky podáváme teplou stravu, zpravidla hustou polévku
s chlebem a nápoj. Do polních lahví vojáků a termosů u jednotek doplňujeme
teplý nápoj.

Příprava stravy na velké zastávce musí být dokončena do 30—45 minut po
příjezdu a výdej stravy 150 vojákům (průměrný počet stravovaných na jedné
kuchyni) musí být skončen do 30 minut po zahájení výdeje.

V novém prostoru rozmístění připravujeme teplou stravu tak, abychom ji
vydali do 1 hodiny po příjezdu.

Ke splnění těchto úkolů je výhodné, aby polní kuchyně před přesunem byly
sejmuty z podvozků (přívěsů) a přeloženy na nákladní vozidla. Není-li to z růz-
ných důvodů možné, pak musí kuchaři po celou dobu přesunu udržovat v kot-
lích teplou vodu (topit na malých zastávkách) a ihned po příjezdu na místo
velké zastávky, nebo do nového prostoru rozmístění zahájit dokončování pří-
pravy stravy.

Můžeme řešit organizaci stravování tak, že do velké zastávky se přesunou
hospodářské výdejny na zádi svých jednotek a po vydání stravy na velké za-
stávce se předsunou do nového prostoru rozmístění, kde připraví teplou stra-
vu, aby po ukončení přesunu ji mohli vojáci dostat.

Vodu na přípravu teplé stravy a nápojů odebíráme do všech nádrží před za-
hájením přesunu a na velké zastávce po výdeji teplé stravy a ještě v době vel-
ké zastávky začne příprava teplé stravy.

Zdravotnické zabezpečení přesunu můžeme rozdělit do tří odborných čin-
ností:

— zabezpečení zdravotnického průzkumu pochodových os, míst velkých za-
stávek, denního (nočního) odpočinku a nového prostoru rozmístění;

— organizace hygienicko-epidemiologických opatření ve vojscích před, za
a po přesunu;

— organizace léčebně odsunových opatření při přípravě, za a po přesunu.

Zdravotnický průzkum os přesunu, velkých zastávek, denních (nočních) odpočinků a nového prostoru rozmístění organizuje zdravotnický prapor divize pomocí prostředků hygienicko-epidemiologické čety a u každého útvaru hlavní lékař se svými orgány, které vyčleňuje do průzkumné skupiny.

Všeobecnou hygienickou situaci dostane NZS divize od nadřízeného odborného náčelníka a rozpracuje konkrétní úkoly průzkumu a hygienicko-epidemiologických opatření, jako např. zákaz styku s civilním obyvatelstvem, prostory, kde nelze nařídít zastávky, odběr pitné vody apod.

Ve vojscích zaměřuje se zdravotnická služba především na kontrolní činnost před, za a po přesunu. Kontroluje zdravotní stav vojáků, celou oblast hygieny a stravování, uskutečňuje preventivní opatření proti nachlazení vojsk, doplňuje zdravotnický materiál vojákům, obvazištím, do lékárníček bojové techniky a do brašen zdravotnických instruktorů.

Léčebně odsunová opatření za přesunu zabezpečujeme zařazením obvazišť do pochodové sestavy, nebo zřízením dočasných obvazišť na osách, nebo vyčleněním lůžek pro odsuny ve stálých zdravotnických zařízeních teritoria.

Při zařazování obvazišť do pochodové sestavy je výhodné, aby praporeční obvaziště se přesunovala na zádi svých proudů a plukovní obvaziště se rozdělila na dvě části. První část se přesunuje asi v první třetině pochodové sestavy a druhá část v konci pochodové sestavy. Zdravotnický prapor divize se rozčleňuje na jednotlivé osy přesunu a pomocí jeho prostředků vytváří dočasná obvaziště na osách. Odsunové prostředky od zdravotnického praporu předsměňujeme k útvarům a útvarové k praporům. Do technických uzavíracích hlídek zařazujeme po jednom odsunovém prostředku.

Při ranění nebo onemocnění, zdravotnická služba poskytuje první pomoc, raněné ukládá do odsunových prostředků a zabezpečuje co nejrychlejší odsun.

Velení týlu za přesunu závisí na rozpracování všech jeho zásad již před přesunem.

V přípravném období se zaměřuje velení týlu především na:

- včasné rozhodnutí o týlovém zabezpečení přesunu vojsk, vydání týlového rozkazu (nařízení) a jeho předání podřízeným funkcionářům;
- výhodné svolání ZT útvarů (podle časových podmínek) a organizaci krátké součinnosti s cílem ujednotit a upřesnit praktické týlové zabezpečení;
- organizaci kontrolní činnosti u podřízených týlů s cílem pomoci odstranit nedostatky a problémy;
- rozpracování systému týlových hlášení, která by měla obsahovat — pohotovost týlu k přesunu, převzetí předsměňovaných zásob, ukončení doplnění PHM a výdeje stravy na velké zastávce, odeslání vozidel z prostoru velké zastávky k doplnění zásob, доклад o stavu týlu v rozchodišti, zaujetí nového prostoru týlem útvaru, dokončení doplňování techniky a obnovení pohyblivých zásob materiálu v novém prostoru.

Za přesunu je výhodné, aby NT divize byl na VS divize, nebo s náčelníky služeb vyjel vpřed do prostoru velké zastávky, resp. do nového prostoru a tam kontroloval a organizoval doplnění. S TVS divize se bude zpravidla přesunovat náčelník organizačně plánovací skupiny. Velitel automobilního praporu povede část týlu, který se přesunuje po druhé ose.

Na velké zastávce maximum týlových funkcionářů kontroluje doplňování techniky pohonnými hmotami a výdej teplé stravy. Tam, kde zjistí nedostatky, musí ihned aktivně pomoci.

V praxi se osvědčilo, aby v rozchodišti na všech osách byl funkcionář týlu divize, kterého budou ZT útvarů při projíždění jejich týlu rozchodištěm informovat o stavu týlu a týlovém zabezpečení. Tím získá NT divize rychle přesný přehled o týlovém zabezpečení při dojíždění do nového prostoru.

V novém prostoru opět všichni týloví funkcionáři svazku uskutečňují kontrolu a pomoc u útvarů a podle situace plánují týlové zabezpečení dalšího bojového úkolu divize.

Zřizuje-li divize pro přesun pomocné VS, je výhodné na něm mít jednoho příslušníka týlu, který bude řešit případné otázky týlového zabezpečení.

Spojení za přesunu mezi TVS divize a TVS útvarů udržujeme všemi prostředky. Pokud je povolen provoz na rádiových stanicích, využíváme pro předání zpráv malých a velkých zastávek. Není-li provoz povolen, spojení udržujeme především pomocí motospojek. Pro předání zpráv od útvarů z čela pochodové sestavy do týlu můžeme využívat i orgánů pořádkové služby na ose přesunu.

Zásadou je, aby všechny otázky týlového zabezpečení přesunu řešilo velení týlu před jeho zahájením, dovedlo je k vykonavatelům a pak všichni týloví funkcionáři pomáhali organizovat a splnit uložené úkoly. Nemůžeme nikdy dopustit pasivitu a papírování, ale naopak aktivně pomáhat u útvarů a jednotek.

Týlové zabezpečení přesunu je velmi složitý úkol. V zásadě musí být vyřešen již při plánování a vyžaduje vydání příslušných rozkazů a soustavnou kontrolu jejich plnění. Úspěch především závisí na činnosti týlu před zahájením přesunu vojsk, neboť v té době se vytvářejí hlavní předpoklady praktického splnění úkolu.